

Troas - 1.v *gréckej mytológii* trójsky kráľ; vnuk ardanského kráľa a syn *Erichtonia*; Zeus mu venoval kone ako odmenu za uneseného syna *Ganyméda*; manžel *Kallirhoé*, ded *Láomedóna*

2.západné pobrežie *Malej Ázie*; pozri *Trója*

trofej - 1.*tropaion/tropaeum*; pôvodne grécky pamätník, stĺp so zavesenou ukoristenou zbrojou, vztyčený po víťazstve (pozri *panoplia*); počas rímskeho cisárstva monumentálny pamätník *víťazstva* s plastikami ukoristenej zbroje; pozri *rostrálny stĺp/zobcový stĺp*

2.od 16.st. dekoratívny kamenný *emblém* napodobňujúci *tropaion*; plastický *dekór* s tematikou vojnovnej koristi (bubny, zbrane, zástavy ap.), umiestnený na *atikách* verejných budov; obľúbený najmä v *klasicizme*; pozri *groteska*

3. obecné ulovená korisť z poľovačky alebo boja; pozri *jednorožec* (Wensleydalová)

Baroková víťazná brána Bratislavského hradu s kamennými plastikami trofejí

H. Aldegrever: Groteskný ornamentálny panel s maskou nad trofejou, s tancujúcimi putti a satyrmí a hrajúcimi satyrmí (1550)

W. Panneels podľa P. P. Rubensa: Viktória obklopená trofejami (lept, 1631)

Trofónios - boiótske božstvo v Lebadei, kde bola preslávená *veštiareň*; pozri *Boiótia, grécka mytológia*

Troger Paul - (†1762); rakúsky maliar, kresliar, grafik a tlačiar neskorého baroka

https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Troger

<http://www.webumenia.sk/autor/11018>

<https://www.google.sk/search?q=Troger+Paul&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwizpYKS0I7KAhWGpnIKHb-rB-AQiR4IgQE&biw=1841&bih=951>

Troger P. st. - pozri *kvadrátne maliarstvo*

troglodyt - *triglodyt*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Cavernicolo>

trochilus/trochylus - lat. *scotia*; *výžľabok*, vyhlbená časť *pätky*, článok konkávne ustupujúceho profilu; v antickej stĺpovej *pätke* kontrastuje zvyčajne medzi dvoma vypuklými oblúkmi *torusov*; pozri *stĺp, dórsky poriadok*; *žiabok*

J.-L. David: Belisar (1781)

Troitzsch G.A. - (?); rakúsky grafik 19.st.

G. A. Troitzsch, F. Laufberger: Oravský Podzámok (lept, 1860-1870)

Trója - chetitsky Truwisa, gréc. Τροία, Τλοιον/Troja, Tloion; lat. Trōia nebo Īlium; turec. Truva nebo Troia; angl. Troy; skutočné aj bájne mesto na území dnešného Turecka v západnej časti Malej Ázie; presné umiestnenie je na západnom pobreží v kraji zvanom Troas, na pahorku Hissarlik; Trója je nazývaná aj Ilion (u Homéra Ilios) a pod týmto názvom je známa hlavne Homérovej *Illiade*, hrdinskému eposu o desaťročnej *Trójskej vojne*; presne určiť polohu, ba dokonca jej existenciu, Tróje s podarilo až v 19.st.; od r. 1870 začal robiť na Hissarliku prvé archeologické výskumy objaviteľ Tróje Heinrich Schliemann; podľa mýtov je Trója pomenovaná podľa mena svojho najstaršieho kráľa *Teukra*; jej hradby postavil *Apolón* a *Poseidón*; boli nedobytné a prekonala ich až lešť *Odysea*: *Trójsky kôň* (pozri *Danajský dar*, *Odyseus*); obyvatelia Tróje a jej okolia nazývaní *Dardanovia*; pozri *Machaon*, *Podaleiros*, *Antenór*; *Schliemann*; *grécka antická kultúra*; *palladium*; *harpye* (Wensleydalová); *Trójska vojna*, *trójski hrdinovia* a *postavy mýtu*

Vidman: *krétsko-mykénska kultúra* bola zničená okolo 1200 pr.Kr. približne v tom istom čase, do ktorého Gréci kladú aj pád Tróje (1184 pr.Kr.); *Schliemanom* vykopaná Trója bola staršia ako Trója *Homérova*, ale zostáva otázkou či Trojská vojna skutočne bola, alebo to bola iba *Homérova* fikcia

Diskovery v súvislosti s heslom Trója: kultúra v lokalite severozápadného Turecka (pahorok *Hissarlik*) v rozmedzí 5.tis.pr.Kr do 600 po Kr.; prvý raz je spomenutá mýtická Trója v 2 tis.pr.Kr. v *Homérovom* epose *Illias*, čo bolo 500 rokov po samotnom zániku bájnej Tróje; Homér podáva obraz mesta aj *trójskej vojny* so všetkými detailmi, čo znamená, že musel čerpať tak z povestí ako aj zo svojej fantázie; postupne bolo odkrytých deväť vrstiev Tróje (zaužívané označenie Trója I. - Trója IX.); nemecký amatérsky archeológ Heinrich *Schliemann* (†1890) v najhlbšej vrstve (Trója I.) odkryl zlatý poklad, o ktorom sa domnieval, že pochádza z *mykénskych* čias, tj. z obdobia trójskej vojny; až na sklonku svojho života uznal, že sa nejedná o tzv. *Agamemnónov* poklad, ale o

pamiatky o niekoľko tisíc rokov staršie; dnešný výskum v lokalite Hissarlik vedie archeológ Manfred Kormann, ktorý súčasne pracuje vo všetkých deviatich vrstvách; najstaršia (Trója I.) pochádza z 5 tis.pr.Kr; bájna Trója by sa mala nachádzať vo vrstve Trója VI.; archeologický výskum vedený najmodernejšími dostupnými metódami (magnetický radar) ukazuje veľké osídlenie, ktoré by mohlo zodpovedať bájne Tróji, v ktorej malo žiť 5-10 tisíc obyvateľov; postupným rozborom vrstiev okolitého terénu sa vyvrátil aj jeden z významných protiargumentov opozície, že Trója bola prístavným mestom, zatiaľ čo nálezisko Hissarlik je pomerne veľmi vzdialené Egejskému moru; v skutočnosti staroveký Hissarlik ležal o pol kilometra bližšie k morskej lagúne a mesto od mora delil pás močariska, ktorý s ustupujúcim morom vytvoril dnešnú súš; vo vrstve Trója VII. sa našla zuhoľnatená vrstva poukazujúca na rozsiahly požiar z čias 1200 pr.Kr. s náleziskami oštepov a množstva kostier; ešte dôležitejším nálezom bola doštička s hieroglyfmi v luvijčine (Luvijčania boli národom podmaneným *Chetitmi*, ktorí mali vo zvyku podrobne zaznamenávať všetky im dostupné udalosti); na doštičke sa uvádzajú mená bohov akéhosi mesta Wilusu, mesta na severozápade Turecka; mená bohov a navyše ďalšie detaily, ako spomínaný podzemný tok do mesta, ktorý archeológovia objavili a o ktorom hovorí Homér, zvyšujú pravdepodobnosť, že Chetitmi spomínaný Wilus, dnešný turecký Hissarlik a Homérova Trója sú jednou a tou istou lokalitou; veľkou záhadou už nie je ani Trója VIII. znovu vybudovaná Grékmi a Rimanmi a pomenovaná *Illios*; pravdepodobne ide o akúsi starovekú turistickú svätyňu, určenú pre pútnikov, ktorí chceli navštíviť hlavnú starovekú atrakciu, Homérovu Tróju, *siedmy div sveta*; bolo vtedajšou vladárskou ctižiadosťou odvodzovať svoj pôvod od trójskych hrdinov (perzský kráľ Xerxes ad.); Illios prosperoval, kým ho nezničilo postupujúce bahno a zemetrasenie v 650 po Kr. a nepremenilo ho na dožívajúce ruiny postupne zanášané zeminou (Tróju IX.)

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Tr%C3%B3ja>
[http://it.wikipedia.org/wiki/Troia_\(Asia_Minore\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Troia_(Asia_Minore))
<http://it.wikipedia.org/wiki/Hissarlik>
<http://sk.wikipedia.org/wiki/Tr%C3%B3ja>
<http://es.wikipedia.org/wiki/Troya>

Schéma vrstiev trójskeho osídlenia

Homérovská Trója

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Trója (kolorovaný drevorez, Norimberská kronika, 1493)

M. Gerung: Paridov súd a pád Tróje (1540)

C. Visscher: Panoráma v ohni [Aeneas vynáša z horiacej Tróji svojho otca Anchisesa] (17.st.)

T. van Thulden: Gréci opúšťajú horiacu Tróju (17.st.)

T. van Thulden: Scéna z obliehania Tróje Grékmi (lept z cyklu Illiada, 17.st.)

VLYSSE arriue au pays des Lestrigons, le Roy desquels, qu'on nommoit Antiphates, luy mange deux de ses gens; Ce qui sert de preuve, *Que les grands hommes, ont beaucoup à souffrir en voyant le monde, & qu'ils ne doivent iamais attendre des Tyrans que des actions de barbarie & d'infidélité.*

T. van Thulden: Scéna úteku Trójanov z horiaceho mesta. Aeneas odnáša svojho otca Anchisesa (lept z cyklu Illiada, 17.st.)

F. A. Hartmann: Dobytie Tróje (18.st.)

J. G. Trautmann: Pohľad na horiacu Tróju (18.st.)

troja - typ písma *the troy*

trojaký ľud - pozri *tri stavy*

Trójania - pozri *Dardanovia, trójske postavy*

Trojanská kronika - *kronika Trojanská*

trojdicero - typografický rozmer a stupeň veľkosti písma o 36 bodoch (13,539mm); základným stupňom je *cicero*

tzv. **Trojdenie** - v súvislosti s *Veľkou nocou*: Trojdenie tvorí *Zelený štvrtok, Veľký piatok* a *Biela sobota*

trojdielna závera - architektonický prvok v kresťanských bazilikách: k chóru sú pripojené *protesis* a *diakonikon*; porovnaj *chór trojlístový*

trojfarebná zástava - *trikolóra*

trojica - 1.v kresťanstve: lat. *Trinitas*; *Najsvätejšia Trojica/svätá trojica*; tri božské postavy: Otec, Syn (*Ježiš*), *Duch Svätý*; súčasť kresťanskej dogmy o ich spojení v jednu božskú bytosť, stanovenej roku 381 na koncile v *Konštantínopole* (pozri *Gregor Naziánsky*); symbolom Trojice bolo *Božie oko*, písmeno A, tri uzlíky na *cingulu*; od raného stredoveku zobrazovaná rôzne: ako tri postavy sediace vedľa seba (10.st.), ako jedna postava s tromi hlavami alebo tromi tvármi (od 13.st.), neskoršie ako dve postavy s *holubicou* (*Duch svätý*), alebo symbolicky ako tri kruhy, ktoré sa pretínajú, alebo ako *božie oko*: rovnostranný trojuholník s okom uprostred (po 15.st.) alebo *trón Milosti*; na *ikonách* Trojica zobrazovaná tromi anjelmi, ktorí sa zjavili *Abrahámovi* v háji *Mamre* (pozri *filoksénia*), symbolizovaná *d'atelinovým* trojlístkom; pre trojičnú dogmu navrhuje islam kresťanstvo ako polyteizmus; pozri *etimasia/hetimasia*; *kruh so vpísaným trojuholníkom na základne*; *triskeles*; sv. *Augustín*, *albigénci*, *sociáni*; *Filoksénia*; rád *Najsvätejšej trojice* pre vykupovanie otrokov

2.egyptské náboženstvo - božské trojice: *Eset-Usírew-Hór*; *Amon-Mut-Chonsev*; *Sachmet-Ptah-Nefertum*; *Ptah-Sokar-Usírev*

3.hinduizmus: *trimúrti*

4.aztécke náboženstvo: *Huitzilopochtli*

5.*Mezopotámia*, *Sýria* a *Palestína*: *Baal-Mot-Jamm*; *triáda plodnosti*

6.grécka antika: *trojica eleuzínska*, *kapitolská*, *quirinalská*

7.Starý zákon: *Filoksénia*

pozri *symbols* číselné 3; *El*; *Apoštolské vyznanie viery*

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Pistis_Sophia&pr ev=/search%3Fq%3DPistis%2BSofia%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=wa8sUfK7O4SE4gT89YDoAg&ved=0CD0Q7gEwAQ

<http://colonialart.org/archive/the-trinity/one-triple-figure/trifacial#c454a-455b>

G. di Paolo: Beatrix ukazuje Dantemu Najsvätejšiu Trojicu. Archanjeli Michael a Gabriel a zbor padlých anjelov (iluminácia k Danteho Božskej komédii, 1440)

G. di Paolo: Dante pred Božskou Trojicou (iluminácia k Danteho Božskej komédii, 1440)

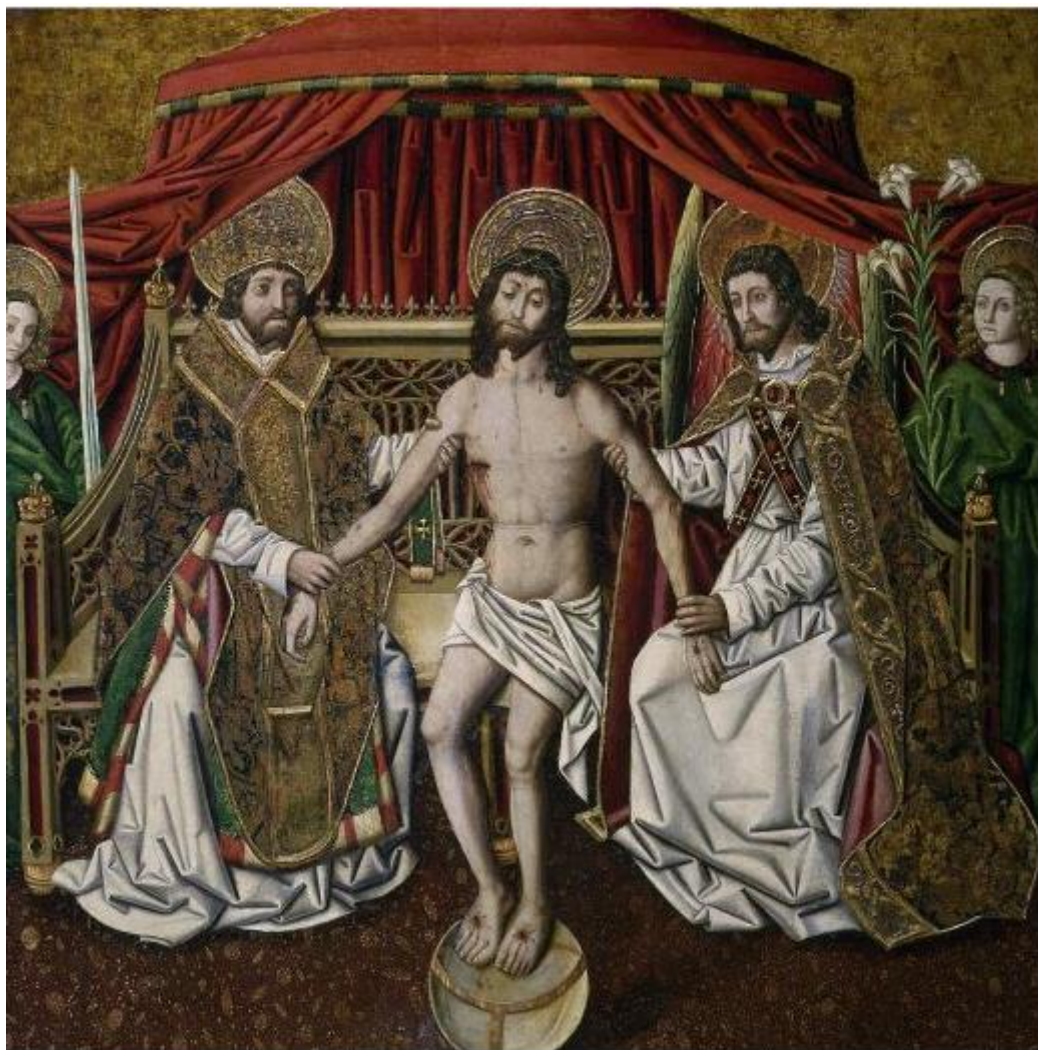

J. Granthomme: Sv. Trinitas (17.st.)

G. Vásquez de Arce y Ceballos (1711): Sv. Trinitas (18.st.)

A. Rublev: Sv. Trojica (filoksénia, 1425)

M. Ximénez: Trojica (1480-1490)

E. Trizuljaková: Trojica (1973)

zv. **trojica eleuzínska** - tzv. *eleuzínska trojica/Trias*

tzv. **trojica kapitolská** - tzv. *kapitolská trojica/tzv. kapitolske božstvo*

trojica Márií - kult troch Márií (*Mária Salome, Mária Magdaléna a Mária Jakobe*), uctievaný v juhofrancúzskom pútnickom meste Les Saintes Maries de la Mer; pozri *čierna Sára*

trojica plodnosti/triáda plodnosti - v semitskej, *kanaánskej* mytológii trojica bohýň *Anat, Atirat a Ašerat*; pozri *bohovia plodnosti*; *symbolsy číselné: 3*

tzv. **trojica quirinalská** - trojica ochrancov Ríma, ktorá mala na pahorku *Quirinali* svoju svätyňu; tvoril ju *Quirinus, Mars a Jupiter*

trojica Svätá - *Svätá trojica*

trojičný stĺp - jeden z variantov *morového stĺpu*; často v podobe *obelisku*, s plastikami svätej *Trojice*; v Čechách vyniká *barokový stĺp Najsvätejšej Trojice* v Olomouci, osadený množstvom sôch svätcov, svetlonosov, s kaplnkami a rozsiahlou reliéfnou a architektonickou výzdobou (V. Renger, J. M. Zerhau)

E. Gurk: Cisárska návšteva v Tepliciach (akvarel, 1836)

trojjednosť - filozoficko-náboženská kategória; pozri *Gregor Naziánsky, križ toloský, kruh so vpísaným trojuholníkom na základne, Morrigan, symbolsy číselné 3, svastika, trimúrti, Trinakria, Trinitas, triskeles, trojica, kruh so vpísaným trojuholníkom na základne,*

trojka (záprah) - *ruská trojka*

trojlístok - 1. *kružba z troch kruhovitých častí*; v *ruskej architektúre*; pozri *zakomara*; list 2. *d'atelinový list, gotický klenbový oblúk*; pozri *d'atelina*

trojlistová dispozícia - pozri *trikonchos/kostol s trojlistovou dispozíciou, chór trojlistový*

trojlistový chór - *chór trojlistový*

trojlodie sieňové - *sieňové trojlodie*

trojník - český názov pre *grešli*; pozri *minca*

trojrozmernosť - pozri *sochárstvo, rozmer*

Trojská Helena - *Helena/Krásna Helena*

Trojská vojna - desaťročný boj Grékov proti mestu *Trója*; antika kládla Trójsku vojnu na počiatok 1200 pr.Kr.; pozri *Dardanovia*, *Achájci*, *krétsko-mykénska kultúra*; *Homér*, *Illiada*, *ludí Troiae*; *Illias*, *Odyssea*, *Trojanská kronika*, *ženy Trójskej vojny*

-podľa *Homéra* trójska vojna sa začala 1193 pr.Kr., trvala deväť rokov a zúčastnilo sa jej 1 100 gréckych lodí a sto tisíc bojovníkov na oboch stranách; najbližším miestom starovekej Tróji je turecké mestečko Canakkale

-priamym podnetom k *Trójskej vojne* bol únosom *Tyndareovej* dcéry *Heleny Parisom*; keď si Helena vybrala spomedzi množstva uchádzačov *Meneláa*, na radu *Odyssea* všetci ostatní nápadníci sa museli zmieriť so situáciou a predovšetkým prisahali pomoc víťazovi; keď *Paris* uniesol Helenu a s ňou si privlastnil aj kráľovskú pokladnicu, *Odysseus* na *Agamemnónovu* radu odišiel do Tróje v *Menelaom*, aby vybavil celú záležitosť pokojnou cestou (*Paris* však bol neoblomný a bol ochotný vrátiť iba pokladnicu, ale odmietol vrátiť Helenu, svoju odmenu od *Afrodita*; pozri *jabko zvady*); vyhlásenej vojny sa museli zúčastniť všetci grécki hrdinovia, hoci niektorí sa jej spočiatku chceli vyhnúť (pozri *Odysseus*, *Achilleus*); vojna trvala desať rokov, pričom na strane Grékov z bohov boli napr. *Aténa* a *Poseidón*, zatiaľ čo na strane Trójanov *Áres*, *Artemis* a *Amazonky* (pozri *Penthesileia*); hlavnými postavami na strane Grékov boli vrchný veliteľ gréckych vojsk *Agamemnón*, ďalej *Menélaos*, *Achilleus*, *Nestor*, *Odysseus*, *Patrokles*, *Aiás Malý*, *Aiás Veľký*, *Diomedés*, *Filoktétés*, *Neptolemos/Pyrrhos* a ďal.; preslávení obrancovia mesta Trója boli najmä *Hektor* a *Aeneas*, *Machaon*, *Podaleiros*; počiatok a priebeh vojny poznačený početnými veštami, ktorými tak do priebehu vojny zasahovali *bohovia Olympu* (pozri *Kalchás*): napr. že vojny sa musí zúčastniť *Achilleus*; že kto sa prvý dotkne trójskej pôdy, zomrie: *Odysseus* maloverných vojakov preštil tým, že na trójsku pôdu pri vylodení vyhodil štít a skočil naň; mladý *Protesilaos*, zazrel *Odyssea* na brehu, vyskočil za ním a padol prekatý kopiou; počas desaťročnej vojny práve *Odysseus* vykonal množstvo statočných činov, podnikol prieskum do trójskeho tábora a zajaľ zbabelého Trójana *Dolóna* a tým pomohol *Achájom* zbaviť sa trójskeho spojenca *Resa*; ďalšia veštba sa týkala *Resových* koní; aby *Odysseus* Trójania nepoznali, dal si zohaviť tvár bičom a spolu s *Diomedom* predstierajúcim žobráka, dostal sa do trójskeho hlavného chrámu na trójskom hrade, odkiaľ odniesol *palladium* (posvätnú sochu bohyně *Pallas Athény*, ktorá podľa sľubu *Dia* chránila Tróju pred dobytím); *Odysseus* oslobodil mŕtve Achillovo telo z rúk Trójanov; pomohol uzmierniť *Apollónovho* kňaza *Chrysa*, ktorý urazený *Agamemnónom* privolať na grécke vojsko *mor*; pod hradby Tróje priviedol *Neptolemovho* syna, lukostrelca *Filoktétu*, o ktorom sa dozvedel z vypočutia tajného rozhovoru trójskeho veštca *Helena*, že bez neho Trója nepadne; po skonštruovaní dreveného koňa (pozri *Danajský dar*), poradil *Agamemnónovi* spáliť achájsky vojenský tábor a predstierať odplávanie gréckeho vojska, ktoré sa za tmy vrátilo k trójskym brehom; počas noci boli zahubení všetci trójsky bojovníci, tiež starý kráľ *Priamos* s celou svojou rodinou (pozri *Achilleus*); zachránilo sa iba niekoľko mužov a žien, ktorí ušli s dardanským vodcom *Aineiom* z horiacich trosiek; po dobytí Tróje vypukli medzi achájskymi kráľmi spory a ich lode s korisťou odplávali rozdelené podľa znesvárených skupín; mnohí zahynuli bez slávy, iní pri vstupe na rodnú zem, iní blúdili dlhé roky (pozri *Odysseus*); pozri *Diomedés*, *Memnón*, *Palamédés*

www v súvislosti s heslom *Ganymedes*: *Ganymedes* slúžil sexuálnym potrebám vládcu bohov *Dia*, bol jeho milencom; všetci bohovia *Ganymeda* milovali okrem *Diovej* manželky *Héry*, ktorá sa za to z pomsty v trójskej vojne postavila na stranu Grékov

http://it.wikipedia.org/wiki/Guerra_di_Troia

http://en.wikipedia.org/wiki/Vergilius_Romanus

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Trojan_War

<http://teacherweb.com/LA/CaddoMagnetHighSchool/CarrieAnderson/Epic-amp-Myth--The-Odyssey.pdf>

Trójska vojna (antická keramika)

Maliar Brygos: Scéna bitky medzi Achájcami a Trójanmi (kylix, 490 pr.Kr.)

trójski hrdinovia a postavy mýtu - pozri *ženy trojskej vojny*

http://de.wikipedia.org/wiki/Trojanisches_Pferd

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:People_of_the_Trojan_War

Trojský kôň - pozri *danajský dar, Epeiros*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Ulisse>

http://it.wikipedia.org/wiki/Cavallo_di_Troia

<http://www.lessing-photo.com/search.asp?a=1&kc=202020206D4D&kw=ANIMAL&p=1&ipp=>

<http://www.lessing-photo.com/search.asp?a=1&kc=202020206D4D&kw=ANIMAL&p=1&ipp=>

<http://m.flikie.com/33570144/the-procession-of-the-trojan-horse-into-troy.html?skey=famous%20painting>

Trojský koň (mykénska váza, 670 pr.Kr.)

Achájsky vojak Sinon dopravuje trojského koňa do Tróji (Vergilius: Aeneída, 5.st.)

Tizian ?: Sprievod trójskeho koňa do Tróje (16.st.)

P. Courteys: Bitka pod hradbami Tróje (limoneská technika, 16.st.)

Trojský kôň (nedatované)

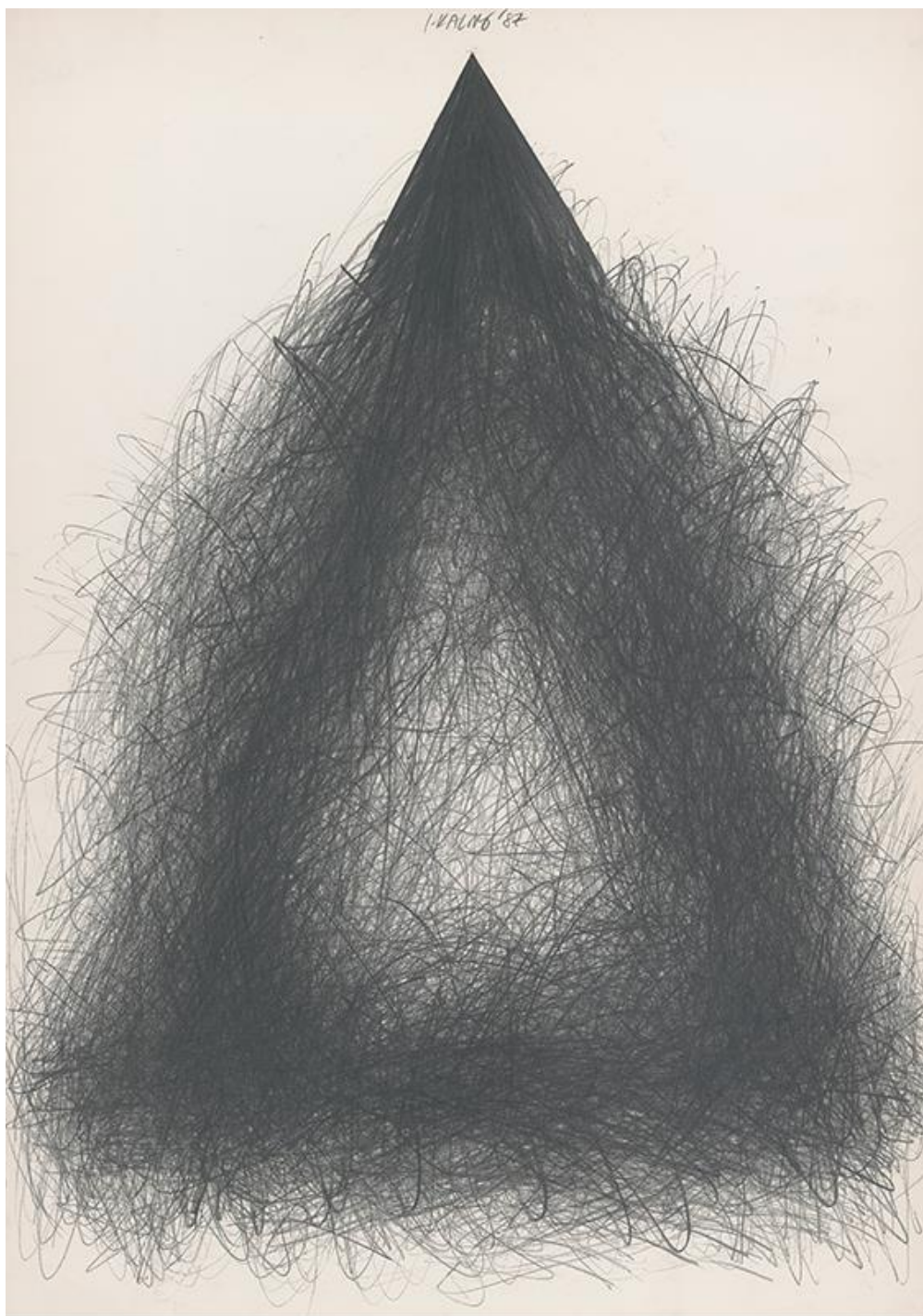

L. Corinth: Trójsky kôň (1924)

trojštvrťtinový profil - *profil trojštvrťtinový*

trojštvrťtinový stĺp - *stĺp trojštvrťtinový*

trojuholník - pozri *symboly grafické, kruh so vpísaným trojuholníkom na základne, symboly číselné: 3, nebeské telesá; nimbus; v hinduizme pozri Šríjantra; triangulácia; trinakria; Dávidov štít; klenbové obrazce (Dudák); trojuholníky*

I. Kálný: Geometrická kompozícia I (ceruza na kartóne, 1987)

trojuholník postavený na hrane - *www* v súvislosti s heslom *Demeter*: medzi symboly Demeter patrí prevrátený *trojuholník*, používaný ako znázornenie ženských *genitálií*; podobá sa písmenu delta *gréckej abecedy*; tento tvar, predstavujúci ženské genitálie ako bránu zrodenia, smrti i sexuálnej rozkoše, mali vstupné dvere do hrobiek; tak bol symbolicky znázornený návrat do lona Matky zeme

trojuholník postavený na základne - *symbol* kolobehu času; pozri *oheň*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prírovnania*; *matematika*;

trojuholník rovnostranný - útvar prisúdený *Aténe*; pozri *Parthenon*; *figura piramidale*

trojuholník ružový - v časoch nemeckého nacizmu symbol *homosexuálov*

trojuholník sférický - *sférický trojuholník*

trojuholník so svätožiarou - pozri *Božie oko*

trojuholníky - pozri *valknut*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Triangles>

trojuholníky Borrominiove - konštrukčne dôležité *bod*y na základe *triangulácie*, uplatňované v *barokových* stavbách talianskeho architekta Borrominiho

trojuholníková svätožiara - symbol *Boha Otca*; pozri *atribúty*, *symbols*, *alegórie* a *prirovnania*

trojuholníkový frontón - *frontón trojuholníkový*

trojuholníkový štít - *štít trojuholníkový*

trojvršie - *päta* heraldického *štítu* v trojitom zakončení; pozri *heraldské figúry*, *trávník*, *pôda*

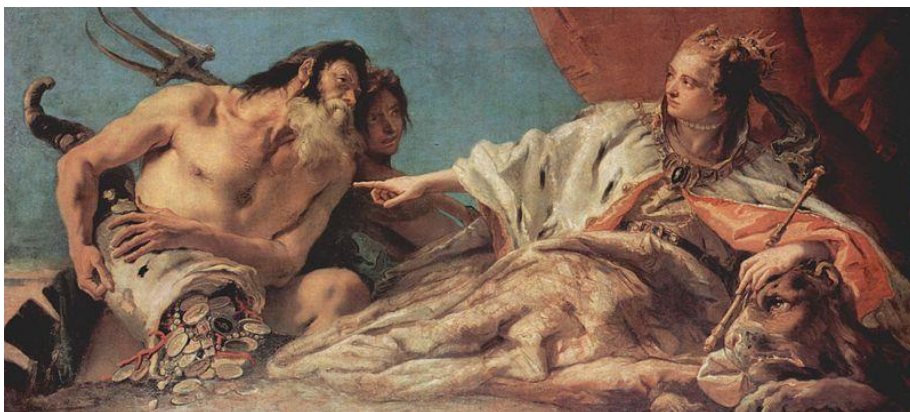
trojzubec - *atribút* niektorých *bohov morských/vodných*, napr. gréckeho boha *Poseidóna* a *Okeana*; symbol trojjednoty (*Buddha*); pozri *Britania*; *diabol*, *čert*, *Satan*, *apokalyptickí jazdci*

<http://es.wikipedia.org/wiki/Tridente>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Shiva>

Poseidónov voz ťahaný hippokampami (rímska mozaika, 3.st.)

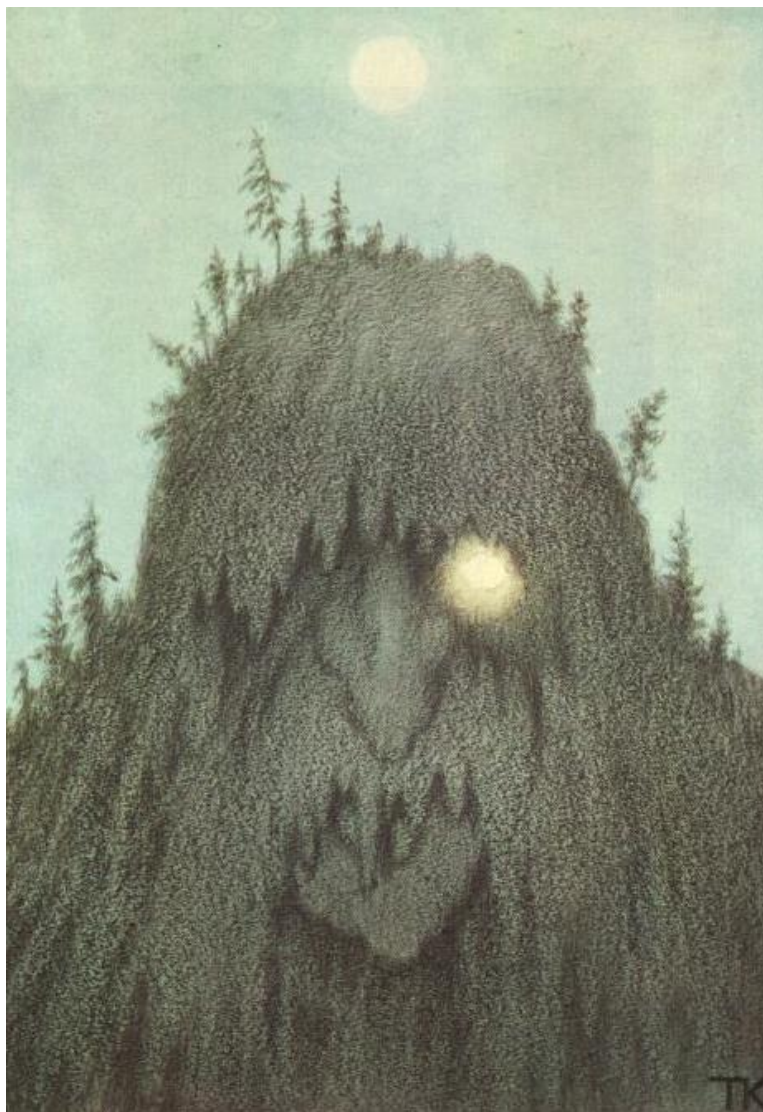
G. B. Tiepolo: Neptún obdarováva Benátky

troll - v škandinávskej mytológii zlý *škriatok* alebo obor ženského alebo mužského pohlavia; nepriateľský k bohom, ľuďom a všetkému, čo človek vytvoril; trollovia obývajú lesy, hory, more, kde vyvolávajú búrky; troll ženského pohlavia ovláda čary a koná zázraky; pozri *bohovia búrky*

[http://it.wikipedia.org/wiki/Troll_\(mitologia\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Troll_(mitologia))

T. Kittelsen: Princezná vyberá vší trollovi (1910)

T. Kittelsen: Lesný troll (1906)

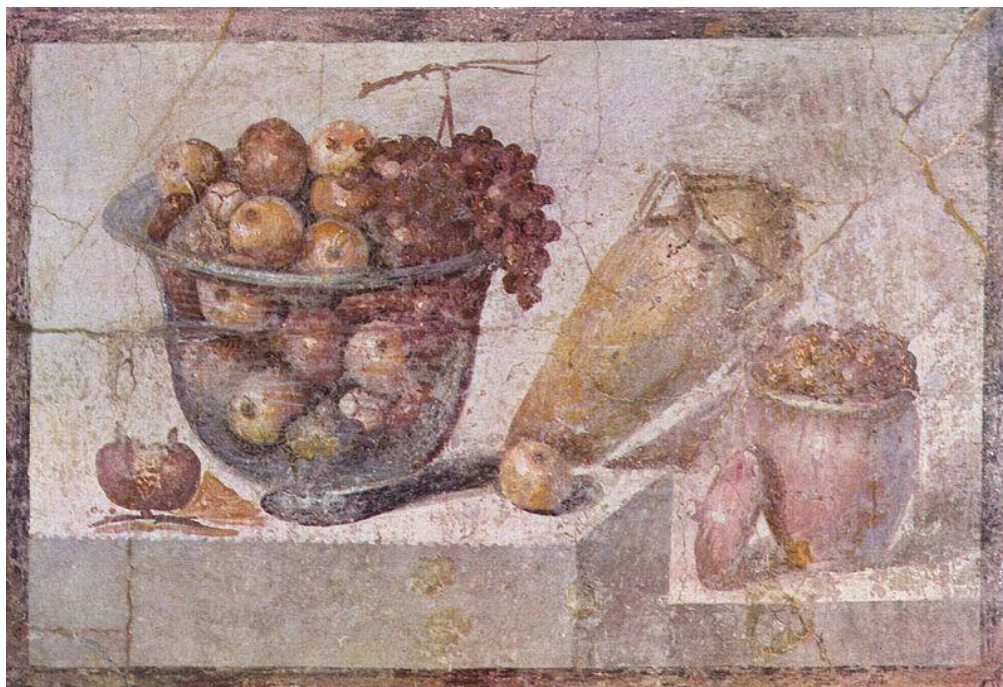

T. Kittelsen: Troll a ľudia (okolo 1900)

trompa - *kútová klenbička*; názov podľa starofrancúzskeho nástroja lievikovitého tvaru; dutý polokružel' prevedený do *oktogónu*; na tomto oktogóne stoja *prsia klenby*, v tomto prípade osemdielnej *klenby kláštornej* alebo *patečný kruh/pätový kruh* kruhovej kupoly; medzi *trompami* a kupolou sa často nachádza *tambur*

trompe l'oeil/tromp lej - z franc. - „zrakový klam“; v iluzionistickej maľbe náznakový spôsob stupňujúci ilúziu skutočnosti (napr. perspektívne znázornenie časti figúry v maľovanej architektúre; pozri *iluzionizmus*, *maľba nástenná*), využívajúci aj extrémne detaily; častý spôsob v *antike*, *renesancii*, *baroku*; poznačovaná aj ako *zrkadlo skutočnosti*; porovnaj *grisaille*; pozri *koláž*, *architektonický priestor*; *kvadrátúrne maliarstvo*; *záves* (Baleka); G. Dou

<https://en.wikipedia.org/wiki/Trompe-l%27%C5%93il>

Zátišie (antické trompe l'oeil v Pompejach)

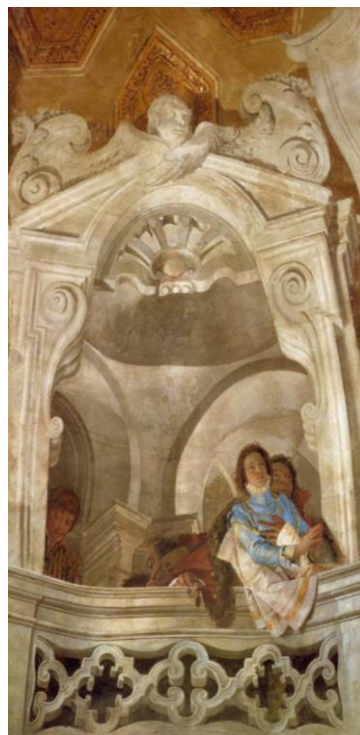
G. Romano: Pád Gigantov (trompe l'oeil, freska kupoly v sále Gigantov, Palazzo del Te, Mantova, 1526-1534)

G. Romano: Olympskí bohovia (trompe l'oeil, freska zo Sály Gigantov, 1528)

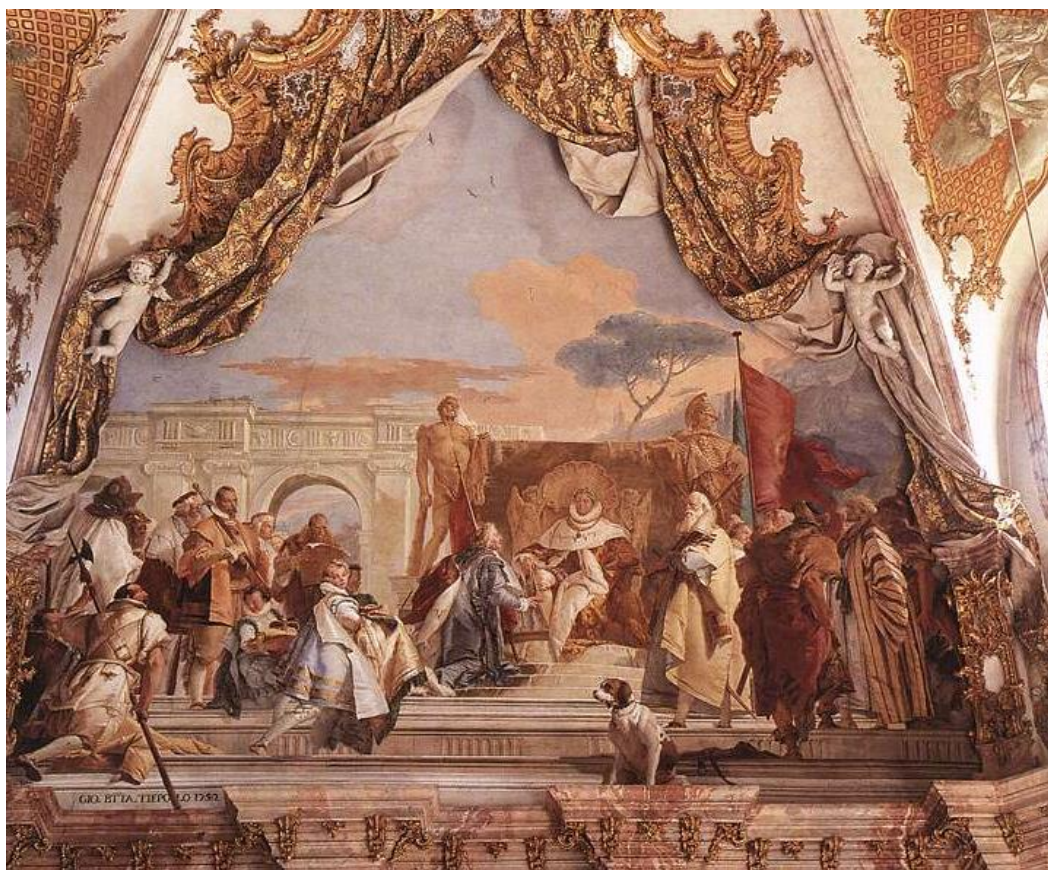

S. van Hoogstraten: Zátišie (tromp-l'oeil, 1664)

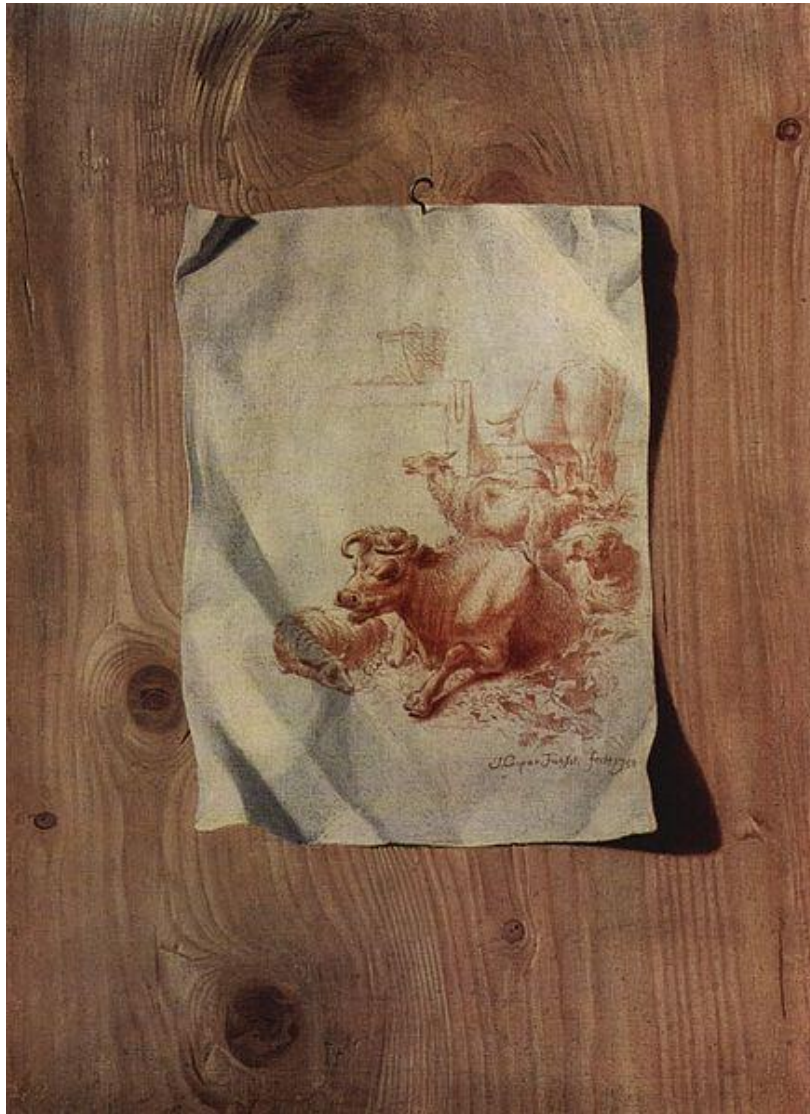

G. B. Tiepolo: Uctievaní (18.st.)

G. B. Tiepolo: Uctievaní (18.st.)

G. B. Tiepolo: Menovanie Harolda do úradu kniežaťa nad Frankami (18.st.)

J. H. Füssli: Trompe-l'oeil (1750)

trón - pozri *hetimasis*, *katedra*, *dúha*; *lambrekýn*, *kráľovský stan*; v *egyptskom umení* a *egyptskej mytológii*: hieroglyf pre trón je totožný s menom bohyne Eset; *anjelský chór*; *sedia gestatoria*

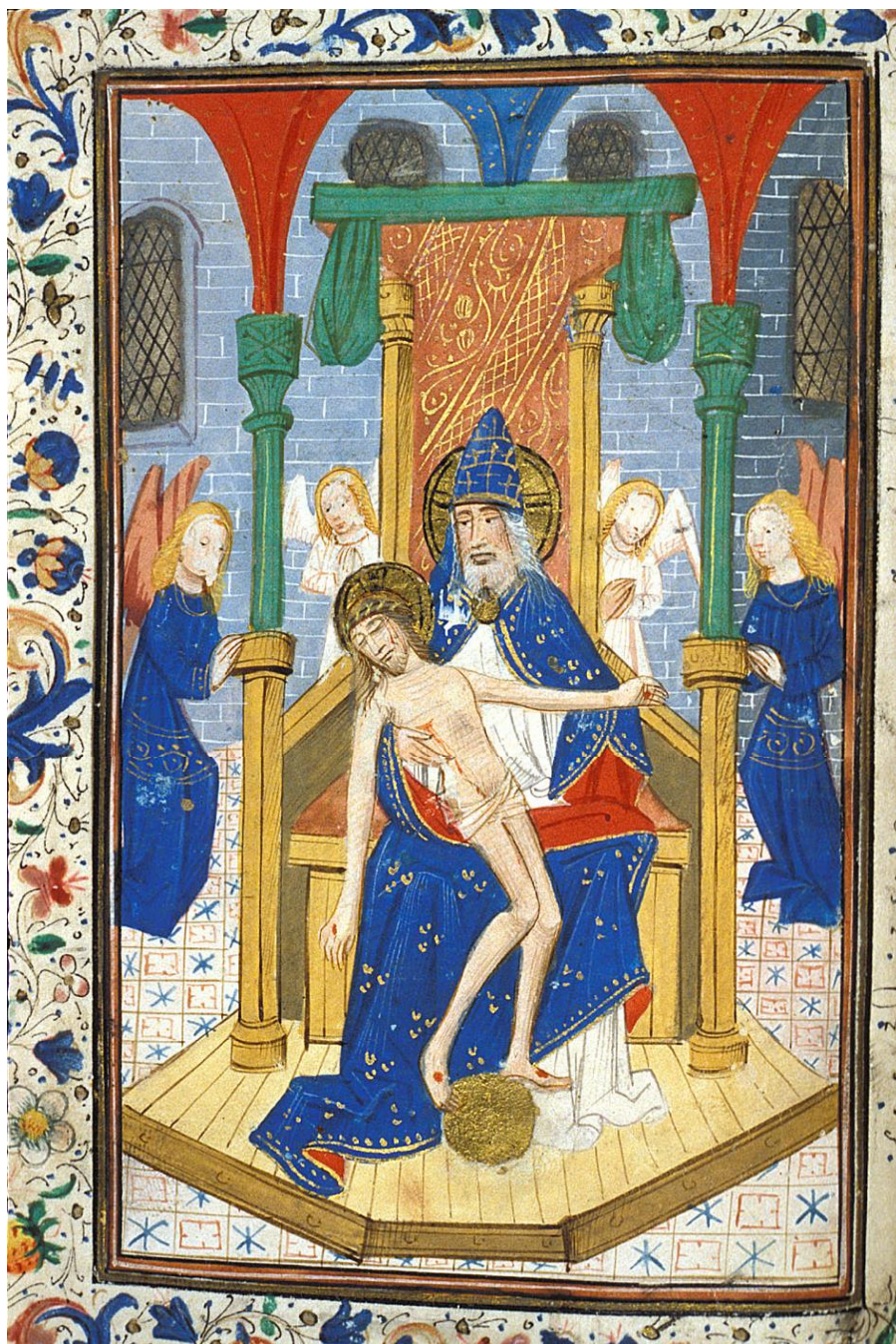
trón Dračí - Dračí trón

trón Eseth - *www* v súvislosti s heslom *Isis*: bohyňa Isis má pôvod v egyptskom náboženstve; vo faraónovom paláci patrila k najvýznamnejším miestam panovníkov trón zvaný Eseth; od neho bolo prevzaté meno pre bohyňu Eseth/Eset, v pogrčenej forme Isis

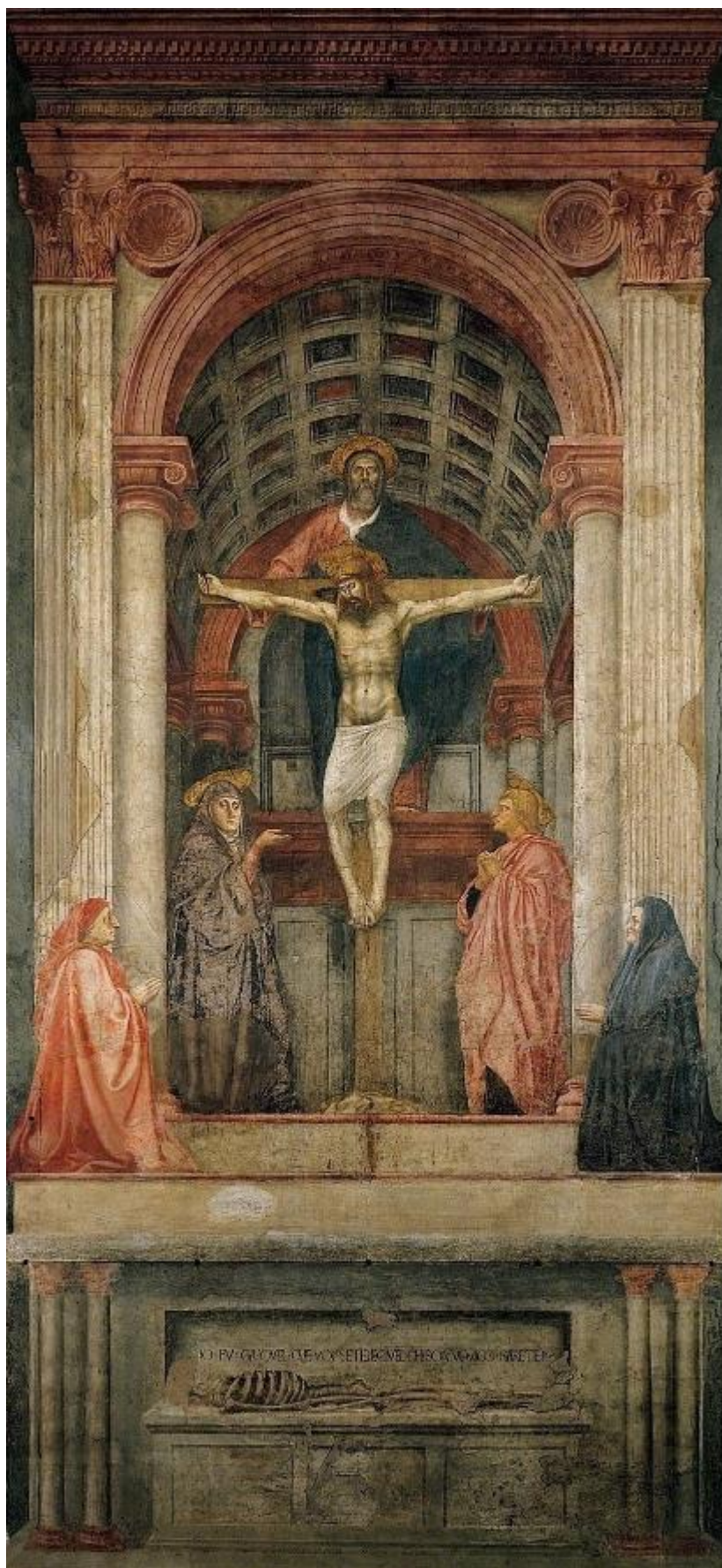
trón kráľovský – pozri Eset

trón Milosti - *zobrazenie Trojice/Najsvätejšej Trojice* od 12.st.: Boh Otec sedí na tróne a obidvoma rukami drží kríž s Kristom (alebo *ukrižovaného* Krista na kolenách), *Duch svätý* znázorňovaný ako *holubica* (pozri *Majestas Domini*); porovnaj *hetimasis*; *etimasia/hetimasia*; *dúha*; *nebo* (Biedermann)

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Pistis_Sophia&prev=/search%3Fq%3DPistis%2BSofia%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=wa8sUfK7O4SE4gT89YDoAg&ved=0CD0Q7gEwAQ

Sv. Trojica (Hodiny pre použitie Sarum, Holandsko, 3.štvrtina 15.st.)

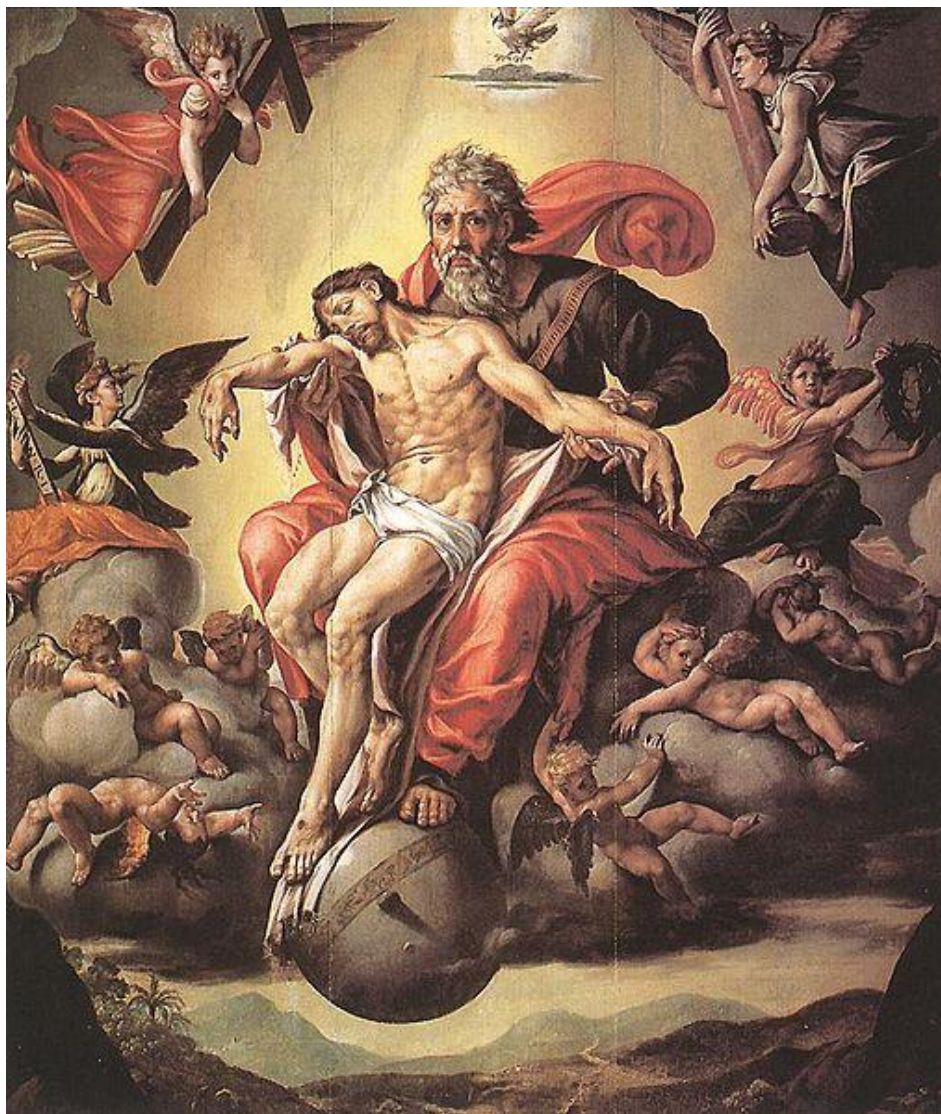
Massaccio: Trojica s Pannou, sv. Jánom Evanjelistom a donátormi (trón milosti, freska kostola Santa Maria Novela vo Florencii, 1425-1427/28)

Majster banderol: Najsvätejšia trojica (1462)

A. Dürer: Svätá trojica (trón milosti, drevoryt, 1511)

P. van Coecke Aelst: Svätá trojica (1.pol. 16.st.)

H. Wierix: Sv. Trojica (17.st.)

F. A. Maulbertsch: Zmierenie. Svätostánok (freska, 18.st.)

trón múdrosti - trón Šalamúnov

trón Pávi - Pávi trón

trón Šalamúnov/trón múdrosti - pozri *Madona na tróne: Mária na tróne Šalamúnovom; purpur* (Lurker)

M. de Vos: Kráľ Šalamún na tróne. Pieseň piesní (1590)

Ch. Weigel st.: Šalamún odpovedá kráľovnej zo Sábý na všetky otázky (medirytina z Bible ectypa, 1695)

A. Brugger: Šalamún prezerá plány prvého jeruzalemského chrámu (freska, 1777)

E. Le Sueur: Šalamún a kráľovná zo Saby (17.st.)

tronie - (v 17.st. holandský výraz pre tvár); ide o spoločný typ alebo skupinu druhov diel *holandského zlatého veku malby* a *flámskej barokovej malby*, ktorá ukazuje prehnaný výraz tváre alebo charakter akcie v kostýme; v súčasnom použití termín by mohol zahrnúť akýkoľvek obrázok neidentifikovaného portrétu, ale v modernom umelecko-historickom použití je zvyčajne obmedzený na osobnosti, ktoré sa nejavia, ako by mali byť s niekým identifikované; typicky maľované hlavy alebo busty sa sústreďujú na výraze tváre, sú často polovičnej dĺžky, pokiaľ majú exotický kostým, môžu byť založené na štúdiách zo života; obraz je normálne predávaný na trhu s umením bez identifikácie portretovaného; podobné neidentifikované portrétna diela čísla predstavuje Rembrandtov obraz Saskia, teraz známy ako Flóra; raz tronie namaľoval aj *F. Hals* a *Vermeer*; ďalej napr. *A. Brouwer*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tronie>

F. Hals: Malle baby. Harlemská čarodejnica (1633-1635)
F. Hals: Cigánka (1628)

J. van Craesbeeck: Fajčiar (17.st.)
J. van Craesbeeck: Prekvapený muž (1635)

J. van Craesbeeck: Uškŕňajúci sa sedliak s rukou v páske (147.st.)
Rembrandt: Autoportrét s čiapkou a otvorenou pusou (1630)

A. Brouwer: Horký nápoj (tronie, 1630-1640)

A. Brouwer: Mladík robí grimasu (tronie, 1632-1635)

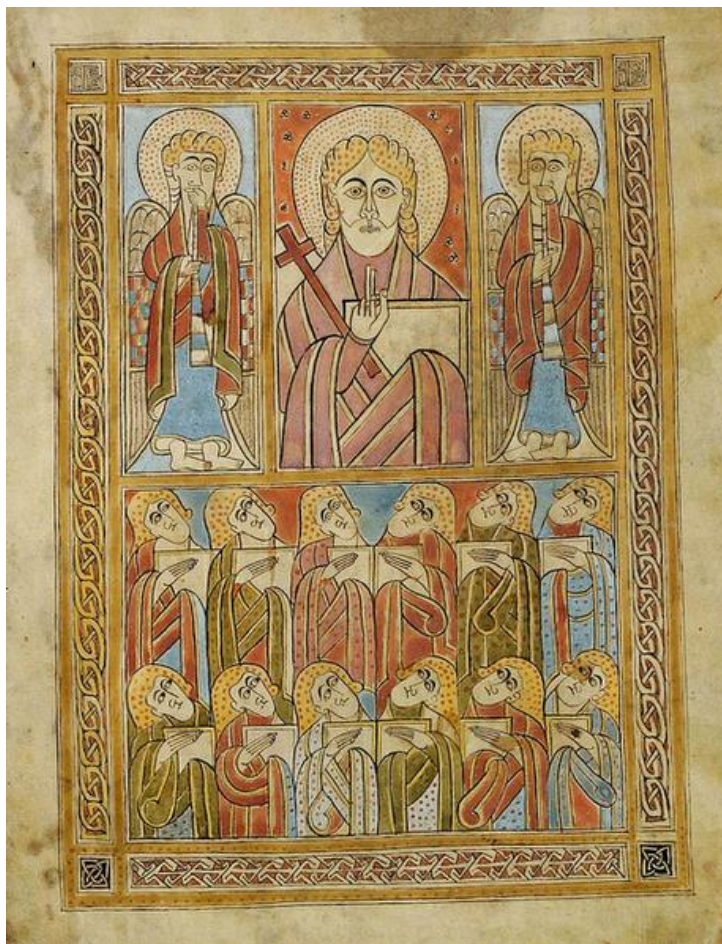
A. Brouwer: Fajčiar (tronie, 1632-1635)

A. Teniers: Fajčiari a pijani (bodegón, tronie, 1650)

Tróny - 1.v anjelskej hierarchii nosiči Božieho trónu; pozri *spas v silach*

2. (Zjavenie Jána 20,4): „Potom som videl tróny: posadili sa na ne (sudcovia), dostali moc súdiť.“ epizóda z kapitoly *Tisícročné kráľovstvo*; alternatívny názov je *Sudcovia a duše zabitých pre svedectvo*; Tróny/Sudcovia a duše zabitých pre svedectvo pripomínajú námet *Duše mučeníkov* z kapitoly *Rozlomenie piatej pečate* (6,9-11); podobá sa prítomnosťou duší mučeníkov (v Beatových rukopisoch môžu mať podobu holubíc); kapitola 20 sa líši od kapitoly 6 absenciou oltára a siedmich svietnikov, a naopak prítomnosťou Krista a sudcov na trónoch; pozri *apokalyptické motívy*

Posledný súd (Evanjelium z kláštora St. Gallen, 8.st.)

(20,4. Tisícročné kráľovstvo). **Sudcovia a duše zabitých pre svedectvo** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(20,4-5. Tisícročné kráľovstvo). **Tróny a duše zabitých pre svedectvo** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(20,4-6. Tisícročné kráľovstvo). **Tróny. Prvé vzkriesenie** (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

(20,1-6. Tisícročné kráľovstvo). **Tróny. Satan zatvorený na tisíc rokov** (freska, kostol sv. Kataríny, Galatina, Taliansko, 1435)